

274 sayılı Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve 31 nci maddesine bir fıkra ile bu kanuna 2 geçici madde eklenmesi hakkında kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet, Sosyal İşler ve Bütçe ve Plân komisyonlarından 4 er üye alınmak suretiyle kurulan Geçici Komisyon raporu (Millet Meclisi : 1/194; Cumhuriyet Senatosu : 1/1123)

(Not : Millet Meclisi S. Sayısı : 133)

Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 1083

13 . 6 . 1970

CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞINA

Millet Meclisinin 12 . 6 . 1970 tarihli 102 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek açık oy ile kabul edilen, 274 sayılı Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve 31 nci maddesine bir fıkra ile bu kanuna 2 geçici madde eklenmesi hakkında kanun tasarısı, dosyası ile birlikte sunulmuştur.

Saygılarımla.

Ferruh Bozbeyli
Millet Meclisi Başkanı

Not : Bu tasarı 4 . 2 . 1970 tarihinde Başkanlığa ilk komisyona havale edilmiş ve Genel Kurulun 11 . 12 . 6 . 1970 tarihli 101 ve 102 nci birleşimlerinde öncelik ve ivedilikle görüşülerek kabul edilmiştir. (Millet Meclisi S. Sayısı : 133)

Anayasa ve Adalet ile Bütçe ve Plân ve Sosyal İşler komisyonlarından dörder üyenin katılımıyla kurulan Geçici Komisyon raporu

Cumhuriyet Senatosu
Anayasa ve Adalet ile Bütçe ve Plân ve
Sosyal İşler komisyonlarından dörder üye-
nin katılımıyla kurulan Geçici Komisyon
Esas No. : 1/1125
Karar No. : 2

19 . 6 . 1970

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisinin 12 Haziran 1970 tarihli 102 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek açık oy ile kabul edilen, 274 sayılı Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve 31 nci maddesine bir fıkra ile bu kanuna 2 geçici madde eklenmesi hakkındaki kanun tasarısı, Millet Meclisi Başkanlığının 13 Haziran 1970 tarihli ve 1083 sayılı yazılıariyle Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına gönderilmesi üzerine, Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulunun 16 Haziran 1970 tarihli 80 nci Birleşiminde Anayasa ve Adalet ile Bütçe ve Plân ve Sosyal İşler komisyonlarından dörder üyenin ka-

tilmasıyla kurulması kabul edilen Geçici Komisyonumuzun 18 ve 19 Haziran 1970 tarihli Birleşiminde Hükümet adına Çalışma Bakanı Seyfi Öztürk'ün de iştirakiyle tetkik ve müzakere olundu.

I - Millet Meclisi metni, yedi yıllık uygulama gözetilerek, 15 Temmuz 1963 tarihli ve 274 sayılı Sendikalar Kanununun 1, 2, 5, 6, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 18, 20, 21, 23, 25, 27, 28, 29, 32 nei maddelerinde değişiklik yapılmasını ve sözü edilen kanunun 31 nei maddesine 13 ncü bend olmak üzere yeni bir bend eklenmesini ve getirdiği değişikliklerin uygulama alanına intikalini temin maksadıyla de aynı kanuna üç geçici madde ilâve edilmesini öngörmektedir.

II - Millet Meclisince kabul olunan metin, Hükümet tarafından getirilen, Sendikalar Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bir madde ile 31 nei maddesine bir bend eklenmesi hakkındaki kanun tasarısı ile Sakarya Milletvekili Hayrettin Uysal ve 16 arkadaşının, 274 sayılı Sendikalar Kanununun 2 nei maddesinin değiştirilmesi, Yozgat Milletvekili Abdullah Baştürk ile dört arkadaşının, 274 sayılı Sendikalar Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 ncü maddesinin (e) bendinin kaldırılması, İstanbul Milletvekili Rıza Kuas'm, 274 sayılı Sendikalar Kanununun bir kısım maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki kanun tekliflerinin Millet Meclisi Geçici Komisyonunda ve Genel Kurulunda tevhidden tetkik ve müzakere edilmesi sonucunda tedvin olunmuştur.

III - Arz edilen tedvin karakteri nedeni ile Hükümet tarafından getirilen bir tasarıdan ziyade, bütün siyasal eğilimleri yansıtan, siyasi partilerin Millet Meclisindeki temsilcilerinin görüşlerinin de katılmasıyla vücuda gelen ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin, Millet Meclisi kanadına mal olmuş bir hüviyet iktisabeden ve hür sendikacılığı Anayasamızda da en açık şekilde ifadesini bulduğu üzere çağdaş demokrasinin temel müesseselerinden kabul eden metin;

A) Çağdaş demokratik düzenin temel müesseselerinden olan hür sendikaların enflasyonist ve istismara müsait kuruluşlar şeklinde değil; Anayasada zikredilen mahiyet ve fonksiyonları icabı aydınlık - bilinçli - güellü temel kuruluşlar niteliği ile teşekkül etmeleri;

B) Sendika yöneticilerinin kamu oyunda yaygın bir kanaate konu olan; sorumluluklarını yükledikleri işçi topluluklarına hizmetten ziyade, kuruluşları çıkar aracı olarak kullandıkları yolundaki söylentilere bir son vermek üzere, sendikalarca tüzük ve yönetmeliklerinde bizzat tesis olunacak disiplin kurallarının getirilmesi ve bu temel kuruluşların böyle yollarla dahi olsun yıpranmalarının önüne geçilmesi;

C) Özellikle gelişmiş kuruluşlarda büyük meblâğlara ulaşan sendika gelirlerinin aynı zamanda nemalanmalarını da sağlayacak şekilde sınaî ve iktisadî teşebbüslere yatırımları yapmak imkânlarının sağlanması ile alımlarının değerlendirilmesi,

D) Yavru Vatan Kıbrıs'taki işçi ve işveren sendikaları ile, Anavatandaki işçi ve işveren sendikaları arasında dayanışma bağlantısı tesis edip, arkadaşlarımızın bu yoldaki dâvalarında da Anavatan kuruluşlarının kendilerine her yönde müzahir olabilmeye imkânlarının sağlanması;

E) Mahkeme kararlarında gelişiklere konu olan memur - işçi ayırımı hakkında, uygulamaya açıklık kazandırmak üzere genel bir tanım getirilmesi;

F) 274 sayılı Sendikalar Kanununun uygulamada karşılaşılan aksaklıklarını giderici ve uygulamayı yeterli bir hale getirici genel hükümlere yer verilmesi;

Temel ilkelerini ihtiva etmektedir.

Anılan temel ilkelere yer veren Millet Meclisi metni, Anayasanın 46 nei maddesi esaslarına uygun ve tüm ve tüm çalışanlara huzur verici telâki edilmek suretiyle komisyonumuzca da benimsenmiştir.

Millet Meclisi metninin Komisyonumuzca da aynen kabul edilen maddelerine ilişkin açıklamalar.

MADDE 1. — Bu madde ile 15 Temmuz 1963 tarihli ve 274 sayılı Sendikalar Kanununun 1, 2, 5, 6, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 18, 20, 21, 23, 25, 27, 28, 29 ve 32 nei maddeleri aşağıdaki esaslar dâhilinde değiştirilmiştir.

Madde 1. — Maddede yapılan değişiklikle, metinde yer alan ve federasyonlar ile konfederasyonları genel olarak ifade edici birlik ibaresi, federasyon ve konfederasyon ibarelerinin ayrıca kullanılmış bulunması nedeniyle ve mükerrem bir ifadeyi önlemek üzere maddeden çıkartılmaktadır.

Madde 2. — Maddede yapılan değişiklikle, uygulamada çelişik mahkeme kararlarına konu olan memur - işçi ayrımı bakımından tatbikata açıklık getirilmek üzere 4 nci bendde işçiler tanımlanmış ve 5 nci bend ile de gördüğü işbu tanımlama kapsamına girenderin 5434 sayılı Kanuna tabi olsalar ve kadro karşılığı ücret almış bulunsalar (dahi 274, 275 ve İş Kanunu hükümlerinden yararlanacakları belirtilmiştir.

Madde 5. — Değiştirilen 1 nci bend ile, sendika üyeliği işlemlerine sıhhat ve güvenlik kazandırmak için, üyelerin üye kayıt fişi ile üye kayıt defterini imzalamış olmaları gereği getirilmiştir.

Madde 6. — Maddede yapılan değişiklikle, sendika üyeliğinden ayrılma işlemlerinde karşılaşılan yolsuzluklara ve usulsüzlüklere son verilebilmek maksadıyla irade beyanının noter huzurunda tesbit ve tevsiki müessesesi öngörülmüştür.

Madde 9. — Maddede yapılan değişiklikle, bir sendikanın Türkiye çapında faaliyet gösterebilmesi için o iş kolunda çalışan işçilerin 1/3 ünü temsil esası getirilmiş ve bir sendikanın unvanının başına Türkiye ibaresinin konulmuş olmasının o sendikanın Türkiye çapında faaliyet gösterdiği anlamını taşıyamıyacağı yolundaki mahkeme kararlarına da uygun olarak tabelâ sendikacılığı yolu ile istismara son verilmesi öngörülmüştür.

Ayrıca, üst kuruluşların teşekkülünde, kurucu teşekküllerin o iş kolunda çalışan sigortalı işçilerin 1/3 ünü temsil etmeleri gereği getirilmekle güclü sendikacılık esas tutulmuştur. Bu nisbet Batı demokrasilerinde genellikle % 51 olarak tesbit edilmiş bulunduğu halde sendikacılığımızın gelişmekte olduğu gözetilerek 1/3 olmak üzere kabul edilmiştir.

Çalışanların ve işverenlerin önceden izin almaksızın sendikalar ve sendika birlikleri kurmaları, bunlara serbestçe üye olma ve üyelikten ayrılma hakları Anayasanın 46 nci maddesinde teminat altına alınmış temel bir ilkedir. Yukarıda arz edilen değişiklikler, adı geçenlerin bu haklarını kullanabilmek üzere hakın özüne dokunulmaksızın ancak müessesenin de Anayasadaki mahiyet ve fonksiyonu gözetilerek öngörülen bir kanuni düzenlemedir.

Bu değişiklikler ile sendikaların serbestçe ve bir kayıtlamaya tabi olmaksızın kurulabilmeleri ve çalışanların da tercih ettikleri sendikalara serbestçe üye olabilmeleri ve üyeliklerinden ayrılabilimleri hakkı teyit edilmektedir.

Madde 11. — Maddede yapılan değişiklikle, sendikaların Anayasadaki mahiyet ve fonksiyonları gözetilerek, kuruculuk müessesesine güvenlik ve yeterlik kazandırabilmek maksadıyla, kurucular- da asgari üç yıl fiili işçilik şartı vaz'edilmiş ve ayrıca, Kıbrıs'taki işçi ve işveren sendikaları ile Anavatandaki işçi ve işveren sendikaları arasında dayanışma bağları sağlanmıştır.

Madde 12. — Maddede yapılan değişiklikle, metinde yer alan birlik ibaresi 1 nci maddedeki değişikliğe mütenazır olarak kaldırılmıştır.

Madde 13. — Maddede yapılan değişiklikle, işkolu esasına göre kurulu sendikalar ile federasyon ve konfederasyon genel kurullarının toplantı nisabını temin etmelerindeki fiilî imkânsızlık nedeniyle uygulamadaki delege usulüne kanuni hüviyet kazandırılmış ve ayrıca, metinde yer alan birlik ibareleri çıkartılmış ve nihayet söz konusu meslekî teşekküllerin birleşebilmeleri ile ilgili hükümler getirilmiştir.

Madde 14. — Maddede yapılan değişiklikle, toplu iş sözleşmesi düzeninde fonksiyonunu kaybetmiş bulunan umumi mukavele müessesesine ilişkin ibare metinden çıkartılmış ve uygulamaya açıklık getirmek maksadıyla, sendikaların çalışma hayatından doğan hukukî uyumsuzlıklarda da kanuni temsilci olacakları belirtilmiştir.

Ayrıca meslekî teşekküllerin nakid mevcudunun % 30 undan fazla olmamak kaydı ile smai ve iktisadi teşebbüslere yatırımlar yapmak imkânı tanınarak suretiyle alımlarının değerlendirilmesi sağlanmıştır.

Madde 15. — Ticaret yapma yasağına ilişkin olan bu maddede yapılan değişiklikle, yukarıda arz edilen 14 ncü maddede öngörülen sını ve iktisadi teşebbüslere yatırımlar yapmak yasak dışı tutulmuştur.

Madde 18. — Maddede yapılan değişiklikle, fesih ve infisah hallerinde malların devri kanuni bir düzenlemeye kavuşturulmaktadır.

Madde 20. — Maddede yapılan değişiklikle, uygulamada karşılaşılan uyumsuzluklar ve yanlış anlamaları önlemek, işçi temsilciliği teminatı konusunda daha açık ve yeterli hükümlere yer verilmesi öngörülmüştür.

Madde 23. — Maddede yapılan değişiklikle, uygulamada karşılaşılan aksaklıklar gözetilerek, işveren tarafından kesilecek aidatlar yeni esaslara bağlanmıştır.

Madde 25. — Maddede yapılan değişiklikle, meslekî teşekküllerin faaliyetlerini daha verimli bir hale getirebilmek amacıyla çalışma dönemleri iki yıldan üç yıla çıkartılmıştır.

Madde 27. — Maddede yapılan değişiklikle, şube yöneticilerinin mal bildiriminde bulunma mükellefiyeti işe başladıkları döneme inhisar ettirilmiştir.

Madde 28. — Maddede yapılan değişiklikle, uygulamaya açıklık getirilmiş ve metne demirbaş defteri tutma keyfiyeti de eklenmiştir.

Madde 29. — Maddede yapılan değişiklikle, sendikaların ve federasyonların malî işlemlerinin mensuboldukları konfederasyonlara da denetlenmesi sağlanmıştır.

Madde 32. — Maddede yapılan değişiklikle önceki değişikliklere mütenazır olarak birlik ibaresi metinden çıkartılmıştır.

MADDE 2. — Bu madde ile 15 Temmuz 1963 tarihli ve 274 sayılı Sendikalar Kanununun 31 ncü maddesine 13 ncü bend olmak üzere yeni bir bend eklenmesini ve üye aidatını süresi içinde yatırmayan işverenler ve teşekkülden ayrılan üyelerin deftere kaydetmeyenler hakkında cezai hükümler öngörülmektedir.

Millet Meclisi metni ile 15 Temmuz 1963 tarihli ve 274 sayılı Sendikalar Kanununa üç yeni geçici madde eklenerek İşkolları Yönetmeliğine, Meslekî Teşekküller Tüzüklerinin arz edilen değişiklikler esaslarında yeniden düzenlenmesini ve 274 sayılı Kanunun işbu metinle değiştirilen 14 ncü maddesi hükmü uyarınca 1163 numaralı Kooperatifler Kanununun 1 ncü maddesi hükmünün saklı tutulacağı öngörülmektedir.

III - Millet Meclisi metninin 1 ncü, 2 ncü maddeleri ve geçici madde 1, geçici madde 2, geçici madde 3 ile 3 ncü ve 4 ncü maddeleri Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

IV - Tasarımın mahiyet ve önemi gözetilerek Genel Kurulda öncelik ve ivedilikle görüşülmesi hususunda istemde bulunulması da kararlaştırılmıştır.

Genel Kurulun tasvirlerine arz olunmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan <i>Paruk Kınaytürk</i>	Sözcü <i>Uyas Karalir</i>	Sinop <i>Nazım İncibeyli</i>	Tabii Üye Tümüne muhalifim söz hakkım saklıdır <i>Vehbi Ersü</i>
Ankara <i>İsmail Yetig</i>	Maras <i>Adnan Karaküçük</i>	Sakarya <i>Mustafa Tıgh</i>	Gaziantep <i>İbrahim Tefrik Kutlar</i>
	Tokat Muhaliif kaldığım hususlar hakkındaki yazın edildir söz hakkım saklıdır <i>Zihni Bctil</i>	Konya <i>Sedat Çumrañ</i>	

Muhalefet şerhi

274 sayılı Sendikalar Kanununda; görülen eksikliklerin tamamlanması ve karşılaşılan aksaklıkların giderilmesi amacıyla, başka deyinle bugüne kadar ki, tecrübelerin değerlendirilmesi suretiyle, değişiklik yapılmasına taraftarım. Ancak, yapılacak değişikliğin Anayasamızın dayandığı ilkelere ve bu konuda koyduğu temel hükümlere mutlaka uygun olması gerektiği inancında olduğumu da özellikle belirtmek isterim.

Sendikaların işçi gücünün dağılması sonucunu verecek kadar çoğalmasının ve sarı sendikacılığın önlenmesini, sendikalarımızın büyük ve sarı sendikacılığın önlenmesini, sendikalarımızın büyük ve güçlü sendikalar haline gelmelerini de gerekli görüyorum. Fakat bu gelişmenin, konu ile ilgili kanunlara zorlayıcı hükümler konulması suretiyle değil, sendikaların mutlaka özgür olarak kurulmaları ve özgürlüklerini mutlaka muhafaza ederek faaliyette bulunmaları, işçilerin bilinçlenmeleri ve üyesi olacak sendikalara serbestçe seçmeleri suretiyle gerçekleşeceğine de inanıyorum.

Bu nedenleri, kamu oyunun konu üzerindeki hassas ilgisini, başta bilim adamları olmak üzere yapılan eleştirileri, sıkı yönetimi gerektiren bir işçi hareketinin yurdumuzda ilk defa vukua gelmiş olmasını göz önüne alarak, yapılmakta olan kanun değişikliğinin, her şeyden önce dayandığı ilkelere ve taşıdığı hükümler bakımından, Anayasamıza uygun olup olmadığı hakkında, 15 üyeden kurulu olan ve Geçici Komisyonunda sadece 4 üyesi bulunan (Anayasa ve Adalet Komisyonu) undan mütalâa alınmasını istedin. Geçici Komisyon; 9 neu ve 11 nei maddelerin görüşülmesi sırasında tekrarlamak zorunluğunu duyduğum bu isteği reddetti.

Şu hususu da önemli belirtmek isterim ki, bir isteğin gerçekleştirilmesi için baskı yoluna başvurulması hattâ baskıda kanunlara aykırı hareketler yapılmış olması, benim kanıma göre o isteğin hakkı yönleri bulunup bulunmadığını araştırılmasına ve varsa bunların yerine getirilmesine engel olmanalıdır. Zira, baskının etkisi altına girmek ne kadar hatalı bir davranış ise, baskının etkisi altına girilmediği kanısını verecek için yanlışlığı düzeltmekten kaçınmak da o kadar hatalı bir davranış olur. Baskıda kanunlara aykırı hareketlerde bulunmuş olanların cezalandırılmaları ise ayrı bir konudur ve gayet tabiidir.

Hülâsa, yapılmakta olan kanun değişikliğinin, gerek Anayasaya uygunluk bakımından, gerekse birtakım mahzurların giderilmesine çalışılırken yeni mahzuurlar getirilmemesi bakımından gereği gibi ve yeteri kadar incelemeye dayanmadığı kanısındaım ve söz hakkımı saklı tutuyorum.

Cumhuriyet Senatosu Tokat Üyesi
Zihni Betil

Muhalefet Şerhi

Şifahen arz ettiğim sebeplerle ve tasarının 6 nei ve 9 neu maddeleri Anayasanın 46 nei maddesine aykırı olduğundan tasarıya muhalifim.

19 . 6 . 1970

Vehbi Ersü

Tabii Üye

MİLLET MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ METİN

274 sayılı Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve 31 nci maddesine bir fıkra ile bu kanuna 2 geçici madde eklenmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 1, 2, 5, 6, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 18, 20, 21, 23, 25, 27, 28, 29 ve 32 nci maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

İşçi ve işveren meslekî teşekkülleri :

Madde 1. — 1. Sendika, Federasyon ve konfederasyonlar, bu kanuna göre işçi sayılanların ve işverenlerin müşterek iktisadi, sosyal ve kültürel yararlarını korumak ve geliştirmek için kurulan meslekî teşekküllerdir.

2. Birinci bendde zikredilen meslekî teşekküllerin kurulması serbest ve ihtiyaridir.

3. Bu teşekküllerin kuruculuğunda, üyelğinde, teşekküldeki görevlere seçilmekte veya görevlerde yararlanmada cins, aile, ırk, renk, dil, din, mezhep, inanç, siyasi düşünce ve siyasi parti ayırımı gözetilemez.

İşçi sendikası üyeliği :

Madde 2. — 1. İş kanunlarına göre işçi sayılanlarla, hizmet akdine göre çalışmayı veya nakliye mukavelesine göre esas itibariyle bedenî hizmet arzı suretiyle çalışmayı yahut neşir mukavelesine göre eserini nâşire terk etmeyi meslek edinmiş bulunanlar ve âdi şirket mukavelesine göre ortaklık payı olarak esas itibariyle fizikî veya fikrî emek arzı suretiyle bir işyerinde çalışanlar - bu mukavelelerin aynı durumdaki herkese fiilen açık olması kaydıyla - bu kanun bakımından işçi sayılırlar. Bu kanun bakımından işçi sayılan kimseler işçi sendikası kurmak ve işçi sendikalarına üye olmak hakkına sahiptirler.

Bu maddenin kapsamına girip de kooperatif şirketlerde ortak olanlar ile anonim şirket hissedarlarından her hangi bir suretle imtiyazlı hisse sahibi olmayanların işçi sendikası kurmak ve işçi sendikalarına üye olmak hakları saklıdır.

Millî Savunma Bakanlığına ve İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığına bağlı işyerlerinde çalışıp askerlik yükümlünü yerine getirmekte olanlar dışında kalanların, işçi sendikası kurmak ve işçi sendikalarına üye olmak hakları saklıdır.

2. İşçi teşekküllerinin yönetim kurullarında, haysiyet divanlarında ve diğer yönetim ve denetim işlerinde görev alanların birinci bendde yazılı vasıfları kaybetmiş olanlar dahi, o göreve getirdikleri anda üye oldukları sendikalardaki üyelik sıfatları devam eder.

3. Bu maddeye dayanarak sendika kurmak ve bu sendikalara üye olmak hakkına sahibolarlardan mevzuat veya toplu iş sözleşmesi gereğince bir işletmenin yönetim kurullarında veya benzeri kurullarda işçi temsilcisi sıfatıyla bulunanlar bu kanun bakımından işçi vasfını muhafaza ederler.

4. Devlet veya diğer kamu tüzel kişilerince yürütülen hizmetlerde yahut İktisadi Devlet Teşekkülleri ile müesseseleri ve iştiraklerinde veya özel kanunlarla kurulmuş kurum, müessese ve işyerlerinde bedenlen veyahut bedenlen ve fikren çalışanlardan bedenî çalışmalarını fikrî çalışmalarına galibolan kimseler de bu kanun bakımından işçi sayılırlar ve haklarında İş Kanunları ile 275 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

Dördüncü bend gereğince işçi niteliğinin tesbitinden doğacak uyumsuzlukları Yüksek Hakem Kurulu kesin olarak karara bağlar.

5. Bir kimsenin 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununa tabi olması veya kanunlara göre kadro karşılığı ücret alması, hakkında bu kanunla 275 sayılı Kanun ve İş Kanunları hükümlerinin uygulanmasına engel olmaz.

GEÇİCİ KOMİSYONUN KABUL ETTİĞİ METİN

274 sayılı Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve 31 nci maddesine bir fıkra ile bu kanuna 2 geçici madde eklenmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Millet Meclisi metninin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

Üyelik kazanılması :

Madde 5. — 1. Bu kanuna göre kurulan meslekî teşekküllere üye olmak ihtiyaridir. Üyelik üye kayıt fişinin veya kayıt defterinin imzalanması ve meslekî teşekkülün yetkili organın kabulü ile kazanılır.

2. İşçi sendikalarına üye olmak için bu kanuna göre işçi sıfatını taşıyan kimsenin onaltı yaşını doldurması gerekir; onaltı yaşından küçük olanlar kanuni temsilcilerinin yazılı muvafakatiyle üye olabilirler. Ancak onaltı yaşından küçük olanlar, sendika genel kurulunda oy kullanamazlar.

Üyelikten ayrılmak :

Madde 6. — 1. Her üye, istediği zaman, üyesi bulunduğu meslekî teşekkülden çekilebilir. Çekilme noter huzurunda münferiden kimliğin tesbiti ve istifa edecek kişinin imzasının tasdikiyle olur.

Teşekkülden ayrılan veya çıkarılan üyenin ayrılış veya çıkarılış tarihi üye kayıt fişlerine veya defterine kaydedilir.

2. Bir teşekkülden çekilen üyenin aidatını üç aydan fazla ödemeye devam edeceğine dair teşekkül tüzüğüne hüküm konamaz.

İşini eski işyerinin bulunduğu belediye veya köy sınırları dışında başka bir yere nakleden veya eski işinin dâhil olduğu işkolunun veyahut onunla ilgili işkollarının dışında başka bir işkoluna aktaran yahut kendisine ihtiyarlık veya daimî mâlûliyet aylığı bağlanan üye için bu bend hükümü tatbik olunmaz.

3. İşçi veya işveren teşekkülü üyeliği vasfı kalkan şahıs aidat ödemiş veya topyekûn ödemede bulunmuş olduğu her nevi yardımlaşma veya ihtiyarlık sandıklarındaki üyelik hakkını, o sandığa yapmış olduğu ödemeler nisbetinde muhafaza eder.

Bu haktan istifade edebilmesi için yapılması lüzumlu ödemelerin yekûnu teşekkül tüzüklerince tesbit edilir. Ancak, bu miktar beşyüz liradan fazla olamaz. Teşekkül tüzükleri, bu hakkın kullanılması için gerekli yazılı talebin üyelikten çekilme tarihinden itibaren ne kadar müddet içinde yapılması gerektiğini de tesbit eder. Bu müddet onbeş gündenden az ve iki aydan fazla olamaz.

Sendika, federasyon ve konfederasyonların kuruluş şartları :

Madde 9. — 1. İşçi sendikaları, aynı işyerinde veya aynı işkolundaki işyerlerinde çalışan işçiler veyahut birbirleriyle ilgili işkollarında çalışan işçileri içine alır.

İşveren sendikaları, aynı işkolunda veyahut birbirleriyle ilgili işkollarında çalışan işverenleri içine alır.

2. a) Bir işçi sendikasının Türkiye çapında faaliyet gösterebilmesi için kurulu bulunduğu işkolunda çalışan sigortalı işçilerin en az (1/3) ünü,

b) İşçi federasyonlarının aynı işkolunda mevcut sendikalardan en az 2 sinin bir araya gelmeleri ve o işkolunda çalışan sigortalı işçilerin en az 1/3 ünü temsil etmeleri gerekir.

c) İşçi konfederasyonları, (a) ve (b) fıkralarına göre sendika ve federasyonlardan en az 1/3 ünü ve Türkiye'deki sendikalı işçilerin en az 1/3 ünün üye sıfatıyla bir araya gelmeleri suretiyle kurulurlar.

3. İşveren federasyonları aynı işkolunda mevcut Türkiye çapında faaliyette bulunmayı amaç edinmiş işveren sendikalarının en az ikisinin bir araya gelmeleri, işveren konfederasyonları da mevcut federasyon veya Türkiye çapında faaliyette bulunmayı amaç edinmiş işveren sendikalarının en az beşinin bir araya gelmeleri suretiyle kurulur.

4. İşkolları Çalışma Bakanlığınca yapılacak bir yönetmelikle tesbit edilir. Bu yönetmelik uluslararası normlar ve işçilerin Türkiye'de mevcut sendikalaşma durumları göz önüne alınarak hazırlanır. Çalışma Bakanlığı yönetmeliği hazırlarken Yüksek Hakem Kurulunun, en çok işçiyi

(Geçici Komisyonun kabul ettiği metin)

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

temsil eden işçi konfederasyonu ile en çok işvereni temsil eden işveren konfederasyonunun istişari düşüncelerini alır. Bu düşüncelerin talep tarihinden itibaren en geç 10 gün içinde verilmesi gereklidir.

İşkolları Yönetmeliğinde yer almamış olup da bu kanuna göre sendika kurmak ve kurulan bu sendikalara üye olmak hakkına sahibolanlar Genel Hizmet İşkoluna dâhil sayılırlar. Ayrıca belediye hizmetlerinden hangilerinin bu işkoluna gireceği İşkolları Yönetmeliği ile tesbit edilir.

Bu yönetmelik veya yönetmeliğin uygulanmasıyla ilgili işlemler aleyhinde Danıştayda açılacak iptal dâvaları 2 ay içinde karara bağlanır.

5. Sendikalar temsil ettikleri üyelerin sayılarını her yıl başında Çalışma Bakanlığına bildirmek zorundadırlar.

6. İşkollarında çalışan sendikalı işçilerin sayısı her yıl Çalışma Bakanlığınca çıkartılacak sendikalı işçi istatistiklerinde gösterilir.

Kuruculuk - yöneticilik :

Madde 11. — 1. Bu kanuna göre işçi sendikası kurabilmek için sendikanın kurulacağı işkolunda en az üç yıldan beri fiilen çalışır olmak şarttır.

2. Meslekî kuruluşların yönetim, denetim ve onur kurulları ile diğer işlerinde görev alacak üyelerin reşid, medeni hakları kullanmaya ehil, kamu hizmetlerinden mahrum edilmemiş, Türkte okur - yazar ve Türk vatandaşı olması gerekir.

3. Türkiye'de en çok işçiyi temsil eden işçi konfederasyonu veya konfederasyona bağlı sendikalar uluslararası meslekî teşekkül kurabilirler.

Kıbrıs'taki Türk işçi ve işveren teşekküllerinin Türkiye'de kurulu konfederasyona üye olmak hakları vardır.

Madde 12. — 1. Bu kanuna göre kurulan meslekî teşekküllerin kurucuları, ilk genel kurul toplantısına kadar sevk ve idare ile görevli kimselerin ad ve soyadlarını, meslek ve sanatlarını ikametgâhlarını belirtmek suretiyle meslekî teşekkülün tüzüğünü mahallin en büyük mülki âmirine makbuz karşılığında tevdi etmeye mecburdurlar.

Tevdi ile birlikte, teşekkül tüzel kişilik kazanır.

2. Teşekkül tüzel kişilik kazanır kazanmaz, kurucular teşekkülün tüzüğüne ve teşekküllü genel kurul toplantısına kadar sevk ve idare ile görevli kimselerin ad ve soyadlarını, meslek ve sanatlarını ve ikametgâhlarını o mahalde yayınlanan bir gazete, o mahalde gazete yayınlanmıyorsa, en yakın yerde yayınlanan bir gazetede ilân ederler. Kurucular, gazetede ilânı, sadece teşekkülün adına ve merkezine inhisar ettirebilirler; bu takdirde, bu bendde zikri geçen vesikaların birer örneği mahallin en büyük mülki âmirliğinin ve bölge çalışma müdürlüğünün ilân tabelâsında bir ay süre ile asılır. Ve basılmış nüshaları masrafı karşılığında, ilgililere tevzi edilir. Bu tevzi resme tabi değildir.

3. Bölge çalışma müdürlükleri, işçi ve işveren teşekkülleri için Çalışma Bakanlığınca tesbit edilecek esaslar dairesinde birer sicil tutarlar. Bu sicillerin birer örneği Çalışma Bakanlığına gönderilir.

4. Bu kanuna göre kurulan meslekî teşekküller, tüzel kişilik kazanmalarından başlayarak bir yıl içinde ilk genel kurul toplantısını yapmak zorundadırlar.

5. Genel kurul tarafından seçilen yönetim kurulu ve haysiyet divanı üyelerinin ve denetçilerin ad ve soyadlarının, meslek ve sanatlarının, ikametgâhlarını ve tüzük değişikliklerinin ve tüzüğe göre şubelerin açılmasının resmî makamlara bildirilmesinde ve ilânında da bu madde hükümleri uygulanır.

(Geçici Komisyonun kabul ettiği metin)

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

6. Federasyon ve konfederasyonlara katılma ve teşekküllerden çekilme kararları da, bu maddenin 1, 2 ve 3 ncü bendleri hükümlerine tabidir.

Toplantı nıسابı, üye olma, birleşme, çekilme :

Madde 13. — 1. Bu kanuna göre kurulan meslekî teşekküllerin genel kurullarının ve bu teşekküllerin şubelerinin kongrelerinin toplantı nıسابı, üye veya delege tamsayısının salt çoğunluğudur. Meslekî teşekkül tüzüğünde daha yüksek bir nısap tesbit edilebilir. Nısap sağlanamazsa, ikinci toplantı birinci toplantı gününden en çok 15 gün sonraya bırakılır.

Yukarıdaki fıkrada zikrolunan delegeler meslekî teşekkül genel kurullarınca seçilirler.

Delegelerin seçim usulleriyle sayıları meslekî teşekküllerin tüzüklerinde tesbit edilir.

2. Belli bir federasyon veya konfederasyona üye olmak genel kurul kararına bağlıdır. Bu karar meslekî teşekkülün üye veya delege tamsayısının salt çoğunluğu ile alınır. Meslekî teşekkül tüzüğünde daha yüksek bir nısap tesbit edilebilir.

3. Federasyon ve konfederasyonların kurulmasında da ikinci bend hükmü uygulanır.

4. Bir sendikanın üye olduğu federasyon veya konfederasyondan, veya federasyonun da üyesi olduğu konfederasyondan çekilmesi hususunda, ikinci bend hükmü uygulanır.

6. Sendikaların kendi aralarında, federasyonların kendi aralarında ve konfederasyonların kendi aralarında birleşmesi hususunda da, ikinci bend hükmü uygulanır.

Birleşme ile ilgili usul ve merasim konusunda, 12 nci maddenin 1, 2 ve 3 ncü bendleri uygulanır. 9 ncu madde hükümleri saklıdır.

Meslekî teşekküllerin birleşmesi halinde, teşekküllerden birinin tüzel kişiliği devam ediyorsa, bu tüzel kişilik ile birleşen teşekkül veya teşekküllerin bütün hak, borç, yetki ve menfaatleri birleştiği kuruluşa geçer.

Birleşen meslekî teşekküller tüzel kişiliklerini kaybederek yeni bir tüzel kişilik haline geldikleri takdirde, tüzel kişiliklerini kaybeden tüzel kişiliğe intikal eder.

Bu madde hükümleri gereğince birleşen meslekî teşekküllerin üyeleri, ayrıca bir işleme tabi tutulmaksızın birleşilen veya yeni teşekkül eden kuruluşun üyesi olurlar.

Meslekî teşekküllerin faaliyetleri :

Madde 14. — 1. Bu kanuna göre kurulan meslekî teşekküller, tüzel kişi olarak genel hükümlere göre sahiboldukları yetkilerden başka aşağıda zikredilen faaliyetlerde bulunabilirler.

a) Toplulukla iş uyuşmazlığı çıkarmak,

b) Toplu iş sözleşmesi akdetmek,

c) İş anlaşmazlıklarında ilgili makam ve sair yargı, uzlaştırma ve hakem kurullarına, iş mahkemelerine ve sair yargı mercilerine, kanun hükümlerine göre başvurmak veya mütalâa bildirmek ve onlardan talepte bulunmak,

d) Çalıştırmayı doğuran hukukî münasebetle ilgili hususlarda sosyal sigortalar, emeklilik ve benzeri hakların kullanılmasıyla ilgili olarak üyelerin ve mirasçılarının adli müzaharette bulunmak,

e) Çalışma hayatından, mevzuattan, toplu iş sözleşmesinden, örf ve âdetten veya meslekin müşterek menfaatlerinden doğan hususlarda çalışanları temsilen veyahut - yazılı müracaatları üzerine - 2 nci maddenin birinci bendinde zikredilen akitlerden doğan haklarıyla sigorta haklarında üyelerini ve mirasçılarını temsilen dâvaya ve bu münasebetle açtığı dâvadan ötürü husumete ehil olmak,

f) Kanun ve Milletlerarası Anlaşma hükümlerine göre toplanan kurullara temsilci göndermek,

(Geçici Komisyonun kabul ettiği metin)

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

g) Evlenme, doğum, hastalık, sakatlık, ihtiyarlık, ölüm, işsizlik, grev, eğitim ve sair sosyal ve kültürel maksatlar için tesis veya dernek şeklinde yahut meslekî teşekkülün bir kolu halinde yardımlaşma sandıkları kurmak; üyeleri yararına sigorta mukaveleleri akdetmek,

h) Grev veya lokavta karar vermek ve idare etmek,

i) İşçilerin veya işverenlerin meslekî bilgilerinin artıracak, millî tasarruf ve yatırımın gelişmesine ve reel verimliliğin çoğalmasına hizmet edecek veya genel kültürlerini genişletecek kurs ve konferanslar tertiplemek; sağlık ve spor tesisleri, kütüphane, basımevi benzeri kültürel tesisleri kurmak, işçilerin boş zamanlarını iyi ve nezih şekilde geçirmeleri için imkânlar sağlamak,

j) Üyeleri için kooperatifler kurulmasına çalışmak veya bu gibi teşebbüslere yardım etmek, veyahut bizzat kooperatifler kurmak, veyahut nakil mevcudunun % 30 undan fazla olmamak ve ilgisine göre en çok üyesi bulunan işçi veya işveren konfederasyonunun muvafakatini almak kaydıyla sını ve iktisadi teşebbüslere yatırımlar yapmak,

k) Mesleklerinin icrası için gerekli her türlü ham veya yarı mamul madde, eşya, alet, edevat ve makinaları üyelerine kiralamak ödünç vermek veya hibe etmek,

l) Üyelerinin refah ve meslekî menfaatlerini her hangi bir şekilde ilgilendirebilecek her konu hakkında inceleme ve araştırmalar yapmak ve gaye ve fikirlerinin gerçekleştirilmesi için her türlü kanuni yollardan faaliyet sarf etmek;

2. Bu kanuna göre kurulan meslekî teşekküller, hizmetlerinde üyeleri arasında tam eşitliğe uymak zorundadırlar.

3. Bu kanuna göre kurulan işçi teşekkülleri, gelirlerinin en az yüzde beşini, üyelerinin bilgi ve kültür seviyelerini yükseltmek için kullanmak zorundadırlar.

4. Toplu iş sözleşmesi, grev ve lokavt Kanunu hükümleri saklıdır.

Ticaret yapma yasağı :

Madde 15. — Bu kanuna göre kurulan meslekî teşekküller ticaretle uğraşamazlar.

14 ncü maddenin (j) fıkrası hükmü saklıdır.

14 ncü maddenin 1 nci bendinin (i) ve (I) fıkraları gereğince bu meslekî teşekküllerin kurdukları tesislerin işletilmesinde, - üyelerinin bu tesislerden istifadesi hali hariç - kâr, bu teşekküllerin üyeleri ve mensupları arasında risturn şeklinde de olsa dağıtılamaz. 14 ncü maddenin 1 nci bendinin (j) fıkrası gereğince dağıtılacak risturn bu hükme tabi değildir.

Fesh veya infisah halinde malların devri :

Madde 18. — Feshedilen veya infisah eden sendika, federasyon ve konfederasyon bir işveren teşekkülü ise malları, bu kanun veya sair kanunlar gereğince, kurulmuş başka bir işveren teşekkülüne devredilir

Feshedilen veya infisah eden sendika, federasyon veya konfederasyonun tüzüklerinde bir sa-
rahat bulunmadığı takdirde malları :

a) Türkiye çapında faaliyet gösteren bir sendika ise, üyesi bulunduğu konfederasyona,

b) Federasyon üyesi bir sendika ise bağlı bulunduğu federasyona,

c) Federasyon ise, bağlı bulunduğu konfederasyona, konfederasyon yoksa onu meydana getiren teşekküllere,

d) Konfederasyon ise, diğer bir konfederasyona,

e) Hiçbir teşekküle bağlı olmıyan bir sendika ise, aynı işkolunda kurulu en çok üyeye sahip sendikaya veya federasyona bu tip bir sendikave federasyon yoksa en çok üyeye sahip konfederasyona,

Devredilir.

Her türlü devir ilgili teşekkülün kabulüne bağlıdır.

Malların bunlardan gayri gerçek veya tüzel herhangi bir şahsa veya teşekküle veya müesseseye devri veyahut feshedilen teşekkülün üyeleri arasında paylaşılması yasaktır.

(Geçici Komisyonun kabul ettiği metin)

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

İşçi teşekkülü idareciliği ve temsilciliğinin teminatı :

Madde 20. — 1. İşçi teşekküllerinin yönetim kurullarında veya başkanlığında görev alarak kendi talepleri ile işyerlerinden ayrılan işçiler teşekküllerdeki görevlerini seçime girmemek, seçilmemek veya çekilmek suretiyle son bulması üzerine işe alınmalarını, istedikleri takdirde işveren talep tarihinden itibaren en geç bir ay içinde o andaki şartlarla eski işlerine veyahut eski işlerine uygun bir diğer işe diğer isteklilere tercih ederek almaya mecburdur. Bu takdirde ücret ve işten çıkarılmada işçinin eski kıdem hakları saklıdır.

Bu hakkın kullanılması teşekküldeki görevin sona ermesinden başlayacak üç ay içinde geçerlidir. Özel nitelikteki mevzuat ve toplu iş sözleşmesi hükümleri saklı kalmak şartıyla işten ayrılma tarihinden başlayarak idarecilik süresince bu hak devam eder.

Yönetim kurulu ve başkanlıktaki görevleriyle ilgili fiillerinden dolayı hüküm giymiş olanlar, bu haktan istifade edemezler,

2. İşçi teşekküllerinin yönetim kurullarında veya başkanlığında görev almalarından dolayı kendi rızaları ile işlerinden ayrılan işçiler Sosyal Sigorta primlerini veya T. C. Emekli Sandığı aidatlarını işverene düşen payla birlikte ödemeye devam ederek eski işyerlerindeki sigortalılık ve emeklilik haklarını devam ettirebilirler.

3. 1 ve 2 nci bendlerde gösterilen haklardan teşekküllerin şube ve mahalli sendika yönetim kurulu üyeleri ile başkanları da istifade ederler.

4. Bir işyerinde uygulanan toplu iş sözleşmesinde taraf işçi federasyonunun üyesi işçi sendikası veya o toplu iş sözleşmesinde taraf işçi sendikası, toplu iş sözleşmesi yoksa işkolunda yetkili sendika.

İşyerinde işçi sayısı 50 yi aşmıyorsa en çok 2;50 ilâ 200 arasında ise en çok 4;200 ilâ 1 000 arasında ise en çok 6;1 000 den fazla ise en çok 8, birisi baştemsilci olmak üzere, işyeri sendika temsilci olmak üzere; işyeri sendika temsilcisi tâyin eder.

5. İşyeri sendika temsilcisinin akdi işverentarafından feshedilirse temsilcinin talebi üzerine ilgili bölge çalışma müdürlüğü temsilcisiyle işvereni uzlaştırmaya teşebbüs eder. Uzlaşma olmadı takdirde durum tutanakla tesbit edilerek bu yer için yetkili il hakem kuruluna sunulur. Kurul temsilcisinin işine iadesine karar verirse işinden çıkarıldığı tarihten başlamak üzere ve sendika tüzüğünde belirtilen temsilcilik süresinin devamınca iş gördürülmemiş olsa bile ücreti ve diğer bütün hakları işveren tarafından ödenir. Bu hüküm yeniden temsilciliğe atanma halinde de uygulanır.

Bölge çalışma müdürlüğü temsilcinin veya üyesi bulunduğu sendikanın başvurma tarihinden itibaren en geç 6 iş günü içerisinde uzlaştırmaya teşebbüs eder.

Taraflar uzlaşamaz veya uzlaştırma çabası akemete uğrarsa durum 3 işgünü içerisinde Bölge Çalışma Müdürlüğü tarafından il hakem kuruluna bildirilir.

İl hakem kurulu uzlaşmaya varılamadığını gösteren tutanağın alınmasından itibaren en geç 15 işgünü içerisinde gerekli incelemeyi yaparak kararını verir. Kurulun bu konudaki kararı kesin olmakla beraber işçinin kanundan ve toplu iş sözleşmesinden doğan haklarından dolayı mahkemeye başvurmak hakkı saklıdır.

Meslekî teşekküllerin sağladığı haklardan istifade :

Madde 21. — Bu kanuna göre kurulan işçi veya işveren teşekkülünün kendi faaliyetleri sayesinde mensuplarına sağladığı hak ve menfaatlerin o teşekkülün mensubu olmayanlara teşmili bahse konu teşekkülün yazılı muvafakatine bağlıdır.

275 sayılı Kanun hükümleri saklıdır.

Toplu iş sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanununun 3 nci maddesi uyarınca Bakanlar Kurulunun bir toplu iş sözleşmesini teşmil etmesi halinde, yukarıdaki fıkra hükmü uygulanmaz.

(Geçici Komisyonun kabul ettiği metin)

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

Aidat :

Madde 23. — 1. Meslekî teşekküllere üyelerince ödenecek aidatların miktarı Cemiyetler Kanunundaki kayıtlara bağlı kalmaksızın kuruluşun merkez genel kurulunca tesbit edilir, azaltılır veya çoğaltılır.

2. Kurulu bulunduğu işkolunda yetki almış sendikanın veya yetki alınmamış ise işyerinde çalışan işçilerin 1/4 ini temsil ettiğini ispat eden sendikanın yazılı talebi ve aidatları kesilecek sendika üyesi işçilerin listesini vermesi üzerine işveren sendika tüzüğü uyarınca üyelerin sendikaya ödemeyi kabul ettikleri aidatları ve toplu iş sözleşmesi grev ve Lokavt Kanunu gereğince sendikaya veya sendikanın bağlı bulunduğu federasyona ödenmesi gerekli dayanışma aidatını işçilere yapacağı ücret ödemesinden kesmeye ve kestiği aidatların nevi ile tutarını ilgili sendikaya vermeye ve kesinti listesini sendikaya göndermeye mecburdur.

Sendikanın üyesi bulunduğu federasyon veya konfederasyon tüzüğüne göre sendikaca üst kuruluşa verilmesi gerekli aidatı, üst kuruluşun talebi üzerine işveren üst kuruluş aidatlarını sendika aidatlarından keserek federasyon veya konfederasyona gönderir.

Bu bend gereğince sendika tüzüğüne uygun olarak kesilmesi istenilen aidatları kesmiyen işveren ilgili sendika, federasyon ve konfederasyona karşı kesmediği veya kesmesine rağmen bir ay içerisinde ilgili kuruluşa göndermediği miktar tutarınca sorumlu olmaktan başka aidatları sendikaya verinceye kadar aidat toplamı üzerinden kanuni faizi ödeme zorundadır.

Sendika, aidatlarını kesiminden doğacak masrafları işverenin talebi üzerine ödemek zorundadır.

3. Aidat kesimi için işverene başvuran sendika veya sendikaların ikinci bendde gösterilen nitelikte olup olmadıkları konusunda işverenle sendika veya sendikaların kendi aralarında anlaşmazlık çıkarsa işverenin veyahut sendika veya sendikaların yazılı istemi üzerine anlaşmazlık talep tarihinden itibaren üç işgünü içerisinde ilgili Bölge Çalışma Müdürlüğüne çözülür. Bölge Çalışma Müdürlüğüne bu konudaki kararlarına, kararın tebliği tarihinden itibaren üç işgünü içinde iş dâvalarına bakmakla görevli mahallî mahkemeye itiraz edilebilir. Bu itiraz tarihinden itibaren üç işgünü içinde kesin olarak karara bağlanır.

Genel Kurul ve şube kongreleri :

Madde 25. — 1. Bu kanuna göre kurulan meslekî teşekküller genel kurullarının ve şube kongrelerinin en geç üç yılda bir toplanması;

2. Genel kurullarda ve şube kongrelerinde, başkanlık divanı ve komisyon seçimleri hariç, bütün seçimlerin gizli oyla yapılması;

3. İki genel kurul toplantısı ve şube kongresi arasındaki devreye ait hesap raporu ile denetçi raporunun ve gelecek devreye ait bütçe teklifinin genel kurul ve şube kongresi üyelerine toplantıdan önce dağıtılması;

Mecburidir.

Mal bildirimini :

Madde 27. — Sendikaların başkan ve yönetim kurulu üyeleri göreve seçildikten sonra üç ay içerisinde kendilerinin, eşlerinin ve vilâyetleri altındaki çocuklarının sahip buldukları mallar ve gelirleri gösterir yazılı bildirimini notere vermek zorundadırlar. Bu bildirim verildiğini gösteren noterlikten alınacak belgeler teşekkül denetçilerine verilir. Bu belgeler sendika yönetim kurulunun karar defterinin özel bir sayfasına yazılarak bu sayfa denetçiler tarafından imza edilir.

Mal bildiriminde bulunan kişiler tekrar seçilsinler veya seçilmesinler görev sürelerinin sonunda yukardaki esaslara göre yeniden bildirimde bulunmak zorundadırlar.

(Geçici Komisyonun kabul ettiği metin)

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

Bu zorunluğa uymıyanlara meslekî teşekküldeki idarecilik sıfatları bildirimde esas olan tarihten itibaren bir ay sonra sona erer.

Mal bildirimleri bir defaya mahsus verilir. Ve yöneticilerin görev süresi sonuna kadar noterde saklanır.

Bu madde uyarınca bildirimde bulunan yönetici başka bir göreve seçilirse ikinci bir bildiri vermek zorunda değildir.

Şube yönetim kurulu üyelerinin mal bildiriminde bulunmaları ihtiyaridir.

Mal bildirimlerinde yazılı olanlar açıklanamaz. Ancak talep uyarınca yargı mercilerine denetleme veya inceleme yetkisine sahip diğer makam ve mercilere iade edilmek üzere verilir.

Sendikalarca tutulacak defter ve kayıtlar :

Madde 28. — Bu kanuna göre kurulan meslekî teşekküller aşağıda yazılı fiş, defter ve kayıtları tutarlar.

a) (Üye kayıt defteri ve üye kayıt fişleri) sendika üyeliği üye kayıt fişleri ve üye kayıt defteri ile tevsik olunur,

Bu defter ve fişlere üyelerin kimlik adresleri, çalıştıkları işyerleri sendikaya giriş ve çıkış tarihleri kaydedilir,

b) Yönetim kurulunun tarih sırasıyla ve müteselsil numaralarla kayıtlanmış ve altı imza edilmiş kararların yazılmasına mahsus karar defteri,

c) Gelen ve giden evrakın tarih ve numara sırasıyla kaydedileceği gelen ve giden (evrak kayıt defterleri),

d) Gelen evrakın aslı giden evrakın suretlerinin saklanacağı gelen ve giden evrak dosyaları,

e) Zimmet defteri,

f) Gelir ve gider defterleri,

g) Demirbaş defteri,

h) Yönetim kurulunun bir zabıtla tesbit edeceği numaralanmış ve idare heyetince mühürlenmiş varidata ait kopyalı makbuzlarla sarfiyaın fatura, evrak kaydiyesinin muhafazasına mahsus dosyalar,

i) Bilânço, demirbaş, envanter ve kesinhesap defteri ile üye kayıt, karar, aidat, kongre divan başkan ve kâtiplerinin imza edecekleri genel kurul kararlarının yazılmasına mahsus defterlerin kullanılmadan önce noterlikçe tasdikli olması mecburidir.

Bilânço ve çalışma raporu ve sendikaların denetimi :

Madde 29. — Bu kanuna göre kurulan meslekî teşekküller her hesap veya bütçe devresine ait bilânço ve hesaplarını ve çalışma raporlarını aidolduğu devreyi takiben üç ay içinde Çalışma Bakanlığına ve bağlı buldukları konfederasyona gönderirler. Bu bilânço ve hesaplar meyanında, teşekkülün o devre içindeki :

1. Gelirleri ve gelir membaları,
2. Giderleri ve sarf yerleri,
3. Başkana ve idarecilere verilen ücretlerle memur ve müstahdemlere ödenen meblâğlar,
4. Para mevcudu,
5. Demirbaş mevcudu,
6. Gayrimenkul mevcudu,
7. Üyelerinin mevcudu,
8. Çalışma Bakanlığınca sendikanın malî durumu ile ilgili olarak istenecek sair bilgiler de bulunur.

(Geçici Komisyonun kabul ettiği metin)

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

9. Ayrıca bu teşekküllerin gelir ve giderlerini, giderlerinin sarf yerlerini ve her türlü faaliyetlerini bağlı buldukları konfederasyon denetleyebilir.

Diğer kanunların uygulanması :

Madde 32. — İşçi ve işveren sendikaları, federasyonları ve konfederasyonları, Medeni Kanun ve Cemiyetler Kanununun işbu kanuna aykırı olmıyan hükümlerine tabidirler.

MADDE 2. — 274 sayılı Kanunun 31 nci maddesine aşağıdaki bend eklenmiştir :

13. 9 ncu maddenin 5 nci bendinde yazılı mecburiyete uymıyanlarla, 23 ncü madde gereğince kesilen üye aidatını süresi içinde ilgili meslekî teşekküle yatırmıyan işverenler ve 6 ve 28 nci madde gereğince teşekkülden ayrılan üyeyi deftere kaydetmiyenler hakkında 500 liradan 2 000 liraya kadar ağır para cezası hükmedilir.

İşkolları Yönetmeliğinin yürürlüğe girişi :

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu kanunda sözü geçen İşkolları Yönetmeliği bu kanunun yayımı tarihinden itibaren en çok 30 gün içinde yürürlüğe girecek şekilde hazırlanır.

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu kanuna göre kurulan meslekî teşekküller en geç ilk genel kurulunda tüzüklerini bu kanunun hükümlerine uydurmak zorundadırlar.

GEÇİCİ MADDE 3. — 1163 nolu Kooperatifler Kanununun 1 nci maddesi hükmü saklıdır.

Yürürlük :

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme :

MADDE 4. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

(Geçici Komisyonun kabul ettiği metin)

MADDE 2. — Millet Meclisi metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Millet Meclisi metninin 1 nci geçici maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Millet Meclisi metninin 2 nci geçici maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 3. — Millet Meclisi metninin 3 ncü geçici maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisi metninin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Millet Meclisi metninin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

